

تبیین دلایل وقوع شارلاتانگری در نظام ارائه خدمات طب سنتی و ارائه راهکارهای مناسب

این گزاره برگ براساس یافته‌های طرح تحقیقاتی است که به سفارش دفتر طب ایرانی و مکمل وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و توسط مرکز تحقیقات مدیریت ارائه خدمات سلامت دانشگاه علوم پزشکی کرمان انجام شده است.

همچنین نتایج مطالعه‌ای نشان می‌دهد که تقلب در مراقبت‌های بهداشتی درمانی، موجب افزایش نرخ اشغال تخت‌های بیمارستان می‌گردند. مطالعه‌ای در خصوص داروهای تقلبی در ایران نشان داد که از ۳۸۲ پرونده بازرسی این داروها، تعداد ۷۱۶ نوع قلم داروی تقلبی شناسایی گردید. بدون تردید، بسیاری از تبعات مرتبط با شارلاتانگری در طب سنتی و مکمل مشابه با این تبعات در طب رایج می‌باشد.

شارلاتانگری در طب سنتی و مکمل، که با شاخص‌هایی از جمله سودجویی و درآمدزایی هنگفت و دوری از مصالح بیمار و کندکردن روند ارتقای سلامت جامعه شناخته می‌شود، تبعات و عواقب جدی در حیطه‌های مختلف برجای می‌گذارد.

در ادامه، مهم‌ترین گزاره‌های مرتبط با این تبعات و عواقب جدی آن آورده شده است.

شماره ۱) مرزبندی و وجوه تمایز میان طب سنتی ایرانی آکادمیک و شارلاتانگری در طب سنتی و مکمل

شماره ۲) عوارض و عواقب شارلاتانگری در طب سنتی و مکمل

شماره ۳) آسیب‌شناسی پدیده شارلاتانگری در طب سنتی و مکمل
شماره ۴) راهکارهای رویارویی با پدیده شارلاتانگری در طب سنتی و مکمل

مقدمه:

از منظر سازمان جهانی بهداشت کلاهبرداری در مراقبت‌های بهداشتی درمانی در سراسر کشورها دست‌کم گرفته می‌شود، که این وضعیت با بحران‌های مالی جهانی، تشدید خواهد شد. به‌عنوان مثال کمیسیون امور نظارتی سازمان غذا و داروی آمریکا اعلام کرده است که از زمان شیوع کرونا، بیش از ۷۰۰ محصول پزشکی تقلبی و اثبات‌نشده با ادعای درمان این ویروس، شناسایی شده و با ارائه‌دهندگان آنان برخورد شده است.

عواقب شارلاتانگری در طب سنتی و مکمل

- مرگ و میر
- افزایش بار بیماری و نرخ ابتلا
- نقص یا قطع عضو و معلولیت
- افسردگی و بیماری‌های روانی
- نگرانی بیماران در خصوص ایمنی داروها و در نتیجه کاهش تبعیت آن‌ها از درمان دارویی
- ایجاد تداخلات دارویی پرعارضه و خطرناک میان داروهای گیاهی و شیمیایی
- عوارض پرخطر ناشی از حجامت، زالودرمانی و فصد غیرضروری و غیراستاندارد
- تشدید بیماری، ناامیدی از درمان و پیچیده‌تر کردن روند آن
- اتلاف زمان و از دست رفتن زمان طلایی برای درمان بیمار
- کاهش تاثیر درمان‌های مبتنی بر شواهد
- کاهش انگیزه شرکت‌ها در تحقیق و توسعه و نوآوری با عرضه داروهای تقلبی
- کاهش کارآمدی طب سنتی و مکمل دانشگاهی

- هدررفت منابع و تحمیل هزینه‌های مالی به بیماران و خانواده‌های آنان
- افزایش بار مالی به پرداخت‌کنندگان هزینه‌های سلامت (دولت و سازمان‌های بیمه‌گر)
- افزایش غیبت از کار و کاهش بهره‌وری سرمایه انسانی به‌عنوان نیروی کار
- کاهش سهم تولید ناخالص داخلی از ظرفیت‌های بالقوه توسعه علمی داروسازی گیاهی

- بی‌اعتمادی تدریجی مردم نسبت به اصول و مبانی طب سنتی و مکمل دانشگاهی
- رواج و عادی‌سازی ارائه و استفاده از خدمات غیرعلمی، اثبات‌نشده و تقلبی
- بدبینی مردم به طب مبتنی بر شواهد و تضعیف جایگاه طب رایج
- خدشه‌دار شدن اعتبار ملی و بین‌المللی و کند کردن روند توسعه یافتگی جامعه
- از بین رفتن قبح اعمال مجرمانه در جامعه و بی‌تفاوتی و حساسیت پایین جامعه در جلوگیری از آن
- ناامیدی نخبگان از تحصیل در رشته‌های طب رایج و طب سنتی و مکمل دانشگاهی

نتیجه‌گیری

در طب سنتی و مکمل هم مانند طب رایج، شارلاتانگری وجود دارد و باید بین پیام‌های دقیق و علمی و مستند طب مبتنی بر شواهد با پیام‌ها و اقدامات غیرعلمی افتراق قائل شد. تقلب‌ها در زمینه طب سنتی و مکمل، مرگ و میر، عوارض، هزینه‌ها و آسیب‌های جسمی و روانی زیادی وارد می‌کند و اعتماد عمومی را خدشه‌دار می‌کند. لذا باید هم سیستم‌های نظارتی دقت بیشتر و ابزار کافی برای برخورد داشته باشند و هم اطلاعات و سواد سلامت عموم مردم بالا رود تا شارلاتانگری تا حد امکان کمتر خریدار داشته باشد.